

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen UNICEF ry lausuu hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta. Lausunrossamme keskitymme tuloverolain lahjoitusvähennykseen ehdotettuihin muutoksiin.

Suomen UNICEF ry kannattaa ehdotettua lahjoitusvähennyksen saajien laajentamista. Tämä tukee näkemyksemme mukaan kotimaisen lahjoituskulttuurin positiivista kehittymistä.

Laajennus koskien lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen annettuihin lahjoituksiin vaatii täsmentämistä

Hallituksen esityksessä todetaan, että lahjoitusvähennyksen laajentamisen tavoitteena on kannustaa yksityishenkilöitä ja yhteisöjä lisäämään lahjoituksia ja näin tehostaa järjestöjen mahdollisuuksia hankkia lisää yksityistä rahoitusta. Yksityisiltä ihmisiltä ja yrityksiltä kerättävä rahoitus ei kuitenkaan voi koskaan täysin korvata julkista rahoitusta. Esimerkiksi valtion kehitysyhteistyöhön käyttämä rahoitus tukee myös järjestöjen varainhankintaa.

Lahjoitusvähennyksen avulla pyritään lisäämään kohtuullisella julkisen sektorin panostuksella tieteen, taiteen, suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä, nuorisotyötä tai -toimintaa, liikuntaa, urheilua tai lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen annettuja lahjoituksia, jotka

muutoin jäisivät ehkä kokonaan tekemättä. Jotta lain tavoitteet voisivat toteutua suunnitellulla tavalla, lahjoituksen saajajoukon määritelmiä on selkeytettävä.

UNICEF on maailman suurin lastenjärjestö. Osana kansainvälistä UNICEFia Suomen UNICEF ry:n lahjoittajat tukevat ja edistävät lasten asemaa tukevaa tai edistävää toimintaa sekä Suomessa että kansainvälisesti. Tämän toiminnan ja työn tarkoituksena ja tavoitteena on lasten aseman parantaminen.

Lasten asemaa edistävällä tai tukevalla toiminnalla tarkoitettaisiin esitysluonnoksen mukaan lapsiin tai lapsiperheisiin kohdistuvaa avustustoimintaa sekä muuta vastaavaa toimintaa, jonka tavoitteena on lasten aseman parantaminen. Toiminnan kohdentumista ei olisi ehdotuksen mukaan rajoitettu vain Suomessa tapahtuvaan toimintaan, joten myös esimerkiksi kehitysyhteistyötä tekevät järjestöt voisivat tulla nimetyiksi siltä osin, kuin niiden toiminta ja saadut lahjoitukset kohdistuisivat lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen.

Tulkinnanvaraiseksi jää Suomen UNICEF ry:n käsityksen mukaan erityisesti se, mitä käytännössä tarkoitetaan lapsiin tai lapsiperheisiin kohdistuvalla avustustoiminnalla taikka muulla vastaavalla toiminnalla. Tulkinta ei saisi jäädä Verohallinnon vastuulle. Laajennukset koskien nuorisotyötä tai -toimintaa sekä liikuntaa ja urheilua on selkeästi esitetty. Nuorisotyötä tai -toimintaa edistävällä tai tukevalla toiminnalla tarkoitettaisiin toimintaa, jolla edistettäisiin tai tuettaisiin nuorisolain (1285/2016) 2 §:ssä säädettyjä kyseisen lain tavoitteita. Tähän kuuluisivat tyypillisesti esimerkiksi järjestöt, jotka harjoittavat nuorisolain 3 §:ssä tarkoitettua nuorisotyötä tai nuorisotoimintaa. Vastaavasti liikuntaa ja urheilua edistävällä tai tukevalla toiminnalla tarkoitettaisiin toimintaa, jolla edistettäisiin tai tuettaisiin liikuntalain (390/2015) 2 §:ssä säädettyjä kyseisen lain tavoitteita mukaan lukien huippu-urheilun tukeminen ja edistäminen. Lasten asemaa edistävä tai tukeva toiminta sen sijaan on esityksessä jätetty hyvin yleisluontoiseksi lauseeksi, vaikka lain tarkoitus on käsityksemme mukaan selvä.

UNICEF toteuttaa lasten asemaa tukevaa ja parantavaa toimintaa hyvin erilaisilla keinoilla. Se on läsnä yli 190 valtiossa ympäri maailman. Lastenrahastoon (ydinrahasto) kerättyjen lahjoitusvarojen avulla edistetään pitkäjänteisten ohjelmien avulla mm. lasten terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Kriisitilanteissa (esim. luonnonkatastrofi tai aseellinen konflikti) kerätyt hätäapulahjoitukset käytetään kriisialueilla lasten välittömään tukemiseen hengissä pysymiseksi (esimerkiksi ruoka, puhdas vesi jne.).

Suomen UNICEF ry:n näkemyksen mukaan toimintamme ei voi olla muuta kuin lasten asemaa edistävää tai tukevaa. Yksiselitteisesti lahjoitusvähennyksen soveltamista toimintaamme ei voi esitysluonnoksesta kuitenkaan johtaa. Näkemyksemme mukaan lahjoitusvähennyksen ulottaminen tulisikin koskea kaikkia yleishyödyllisiä järjestöjä tai säätiöitä, joilla on voimassa oleva rahankeräyslupa. Tämä olisi selkein, oikeudenmukaisin ja lahjoittajaa kunnioittavin ratkaisu, ja poistaisi lain ja sen tulkintaan liittyvän epävarmuuden lahjoituksensaajan ja lahjoittajan asemasta.

Lahjoitusvähennyksen käytännön toimeenpano edellyttää laajoja järjestelmämuutosinvestointeja sekä rakenteellisia prosessimuutoksia saajajärjestöissä

Esitysluonnoksen mukaan lahjoituksensaajan tulee toimittaa Verohallinnolle tiedot saamistaan vähennyskelpoisista lahjoituksista, niiden antajista ja siitä, mihin tarkoitukseen lahjoitus on käytetty antamalla vuosi-ilmoitus. Tällaiset tiedot voidaan antaa suurien lahjoituksensaajien toimesta vain teknisen yhteyden kautta suoraan Verohallinnolle. Ennen kustannuksiltaan mahdollisesti mittavan integraation rakentamista lahjoituksensaajalla täytyy olla täysi varmuus siitä, että lahjoituksensaaja nimetään vähennyskelpoisten lahjoitusten saajaksi.

Edelleen Verohallinnolle toimitettavissa tiedoissa tulee olla lahjoittajan yksilöivä tunnistetieto. Tällaista tietoa ei ole saatavissa yksittäisten kertalahjoitusten osalta. Pitkään käynnissä olleista toistuvaislahjoitussopimuksissa esim. henkilötunnuksen kerääminen on ollut tarpeetonta, koska lahjoittaja pysytään tunnistamaan asiakashoidollisia tarpeita varten muutoinkin. Henkilötunnuksen kerääminen olemassa olevilta lahjoittajilta vaatii tietosuojalainsäädännön vaatimusten arviointia sekä joka tapauksessa isoja järjestelmämuutoksia, joihin liittyy merkittäviä kustannuksia.

Yhteenvetona

Suomen UNICEF ry pitää lahjoitusvähennyksen laajentamista tärkeänä. Lain tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta olisi tärkeää, että valmistelussa otetaan huomioon muutoksen ulottaminen kaikkiin yleishyödyllistä toimintaa harjoittaviin toimijoihin, joilla on asianmukaiset rahankeräysluvut. Tämä tukisi lahjoituksensaajien sekä lahjoittajien yhdenvertaista kohtelua sekä todennäköisesti vähentäisi myös hallinnollisia kustannuksia sekä lahjoituksensaajien että viranomaisten osalta.

Jotta lain tavoitteet myös käytännössä toteutuvat kustannustehokkaasti, yhteistyötä viranomaisten ja lahjoituksensaajien pitää vahvistaa, jolla varmistetaan lahjoituksensaajien velvollisuuksien täyttäminen viranomaiselle tarkoituksenmukaisella tavalla ilman että lahjoittajien oikeusturva tai yhdenvertaisuus kärsii.

Aaltonen Milla
Suomen UNICEF ry